

ЧЕТВЪРТИ СЕВЕРОЗАПАДНИ ЧЕТЕНИЯ НА АСОЦИАЦИЯ „ОНГЪЛ” НА ТЕМА „КОНФЕСИОНАЛНИ ИЗМЕРЕНИЯ НА ФОЛКЛОРНАТА КУЛТУРА”

На 23 ноември 1996 г. в град София се проведеха ежегодните четения на Асоциация за антропология, етнология и фолклористика „ОНГЪЛ”. Те бяха осъществени с любезната помощ на Софийски университет „Св. Климент Охридски” и финансовата подкрепа на „ИНФРАР” ООД – София. Темата им бе естествено продължение и конкретизация на основния ракурс в работата на предишните четения на Асоциацията, но този път акцентът бе поставен върху конфесионалните измерения на фолклорната менталност и тяхната изява в различни дялове на фолклорната култура.

Научен ръководител на срещата бе проф. д-р Тодор Иванов Живков.

В четвъртите четения на „ОНГЪЛ” се представиха млади учени и студенти от самата Асоциация, Студентския семинар по практическа етнология и фолклористика „Проф. д-р Иван Шишманов” към нея, Великотърновския университет „Св.св. Кирил и Методий”, Института за фолклор към БАН, Пловдивския университет „Паисий Хилендарски”, Археологическия институт към БАН, Историческите музеи във Велинград, Ловеч и Самоков, етнологи от Враца, Русе и Сливен.

Първата група доклади представи за обсъждане някои по общи параметри на проблема. Техни автори бяха Маргарет Димитрова (Асоциация ОНГЪЛ) – „Светци и демони. Два модела на святост в съвременната българска религиозност”, Константин Рангочев (Асоциация „ОНГЪЛ”) – „Сакрално време и сакрална история”, Маргарита Борисова (гр. Сливен) – „Конфесионални забрани в българския фолклор”, Георги Куманов (ИМ – Велинград) – „Сънят като знак при избора на сакрално място”, Веселин Хаджиангелов (ИМ – Самоков) – „Междуконфесионални отношения в Самоковско: сакралното пространство”.

Второто заседание на четенията предложи изследвания, които интерпретираха междуконфесионалните отношения на българите християни и българите мюсюлмани в Средните Родопи във фолклорна среда. Една значителна част от тях въведоха в научно обращение етнологични факти, събрани по време на летните теренни проучвания на Асоциация „ОНГЪЛ” в областта Горен Рупчос. Свои научни хипотези предложиха Гергана Георгиева (ВТУ „Св.св. Кирил и Методий”) – „За някои особености на суфийския ислям в Североизточна България”, Албена Георгиева (ССПЕФ „Проф. д-р Иван Шишманов”) – „Някои етиологични представи на българите мохамедани от селища в Горен Рупчос”, Елисавета Балабанова (ССПЕФ „Проф. д-р Иван Шишманов”) – „Аспекти на представата за Бог у българите мохамедани в Горен Рупчос”, Магдалена Бакърджиева (ССПЕФ „Проф. д-р Иван Шишманов”) – „Народни песни от село Джурково, Горен Рупчос – характеристика, особености”, Лора Сарова (ПУ „Паисий Хилендарски”) – „Пътят – географски и сакрален топос”, Ралица Гелева (ИФ – БАН) – „Вотиви от Родопите”, Росен Малчев (Асоциация „ОНГЪЛ”) – „Ойкоконфесионимът „Бали ефенди” в околностите на стара София”, Десислава Тихолова (Асоциация „ОНГЪЛ”) – „Конфесионални топоними в разказите на Йордан Йовков”.

Друг поглед върху темата за конфесионалните измерения на фолклорната култура дадоха докладите на участниците в следващата част на четенията. Техните автори засегнаха проблема за дохристиянския конфесионален живот по българските земи и

неговите реминисценции в българския фолклор – Бони Петрунова (АИ – БАН) – „Сакрализация на огъня в ритуалите на варварските общества в провинция Тракия през I-III в. сл. Хр.“, Елена Георгиева (ИМ – Ловеч) – „Животински и тератологични изображения в дърворезбата на някои църкви от Ловешко“, Цветана Ненова (Асоциация „ОНГЪЛ“) – „Астрална семантика на изображения върху обредни хлябове“, Светла Дживтерева (гр. Русе) – „Спасовден в контекста на шаманската „сватба“, Тодор Маринчев (Асоциация „ОНГЪЛ“) – „Езически жертвеници в Източна България (по материали от Русенско, Хасковско и др. региони)“, Николай Ненов (ВТУ „Св.св. Кирил и Методий“) – „Старобългарски култов център в Северозападна България“.

Научната среща бе завършена с изследвания за различни фолклорни феномени, които изведоха нови параметри на отношението „конфесия“ – „фолклор“. Тук свои идеи споделиха Миглена Пецева, Евелина Стоичкова (гр. Враца) – „Наблюдения върху някои асимилационни процеси във фолклорната култура“, Бойка Добрева (ССПЕФ „Проф. д-р Иван Шишманов“) – „Представи и вярвания, свързани с някои екстремални природни и астрономически явления“, Даниела Кузманова (ССПЕФ „Проф. д-р Иван Шишманов“) – „Етноматематика?“, Снежана Йовева (ССПЕФ „Проф. д-р Иван Шишманов“) – „Новите „темни“ сили (по теренни наблюдения от Русе)“, Миглена Иванова (ИФ – БАН) – „Феноменът“ гагаузи: защо изглежда необичайно да си едновременно православен и тюркоезичен?“.

На постер сесия бе предложена работата на Маргарита Борисова (гр. Сливен) – „Обредният комплекс „Манастира“ край с. Чинтулово, Сливенско като утраквистично средище“.

На заседание на Централното настоятелство на Асоциация „ОНГЪЛ“ бе решено Петите северозападни четения да се проведат в последната събота на м. ноември 1997 г.

Росен Р. Малчев